

7.ÜNİTE

U

TYT Orta ve İleri Düzey Türkçe Soru Bankası

Fiilimsiler (Eylemsiler)

FATMA GÜL ÖRS

FIİLİMSİ (EYLEMSİ)

- İsim soylu sözcükler içinde yer alır.
- Kip ve kişi eki almaz.
- Olumsuzu yapılabilir.
- Birleşik cümle oluşturur, yan cümlecik kurar.
- Tüm fiilimsi ekleri yapım ekidir (fiilden isim yapan ek). Bu yüzden tüm fiilimsiler türemiş sözcüktür.

İsim-fiil (Ad-eylem):

→ FİİL + -me, -ma / -ış, -iş, -uş, -üş / -mek, -mak

Örnek:

→ Geçen hafta İzmir'de bir alışveriş merkezine gezmeye gittim.

→ Konuları tekrarlamak ve soru çözmek için odasına çekildi.

→ Asırlık çınar ağacının devrilişini hüznle izledik.

★ **UYARI:** Kimi sözcüklerde isim fiil zannettiğimiz ekler kalıcı isim yapmış olabilir. Buna dikkat edelim.

Örnek:

→ Defineciler, ellerindeki kazmayla sert toprağı kazmaya başladı.

★ **UYARI:** Fiilimsiler isim soylu sözcükler olduğu için ancak ek eylem olarak yüklem olabilir.

Örnek:

→ En büyük hayali sahneye çıkmaktı.

Sıfat-fiil(Ortaç) :

- FİİL+ -an,-en
- /-ası -esi
- / -mez, -maz
- / -r, -ar,-er
- / -dik,-dık,-duk,-dük(-tık...)
- /-ecek, -acak
- / -miş,-miş,-muş,-müş

Örnekler:

- Madalya alan sporcular sevinçliydi.
- Okunacak kitapların listesini yaptı.
- Dedemin öpülesi elleri vardı.
- Allah çekilmez dert vermesin.
- Ölmüş eşek aslandan korkmaz.
- Bu şehirde tanıdık yüzler yok.

★ **UYARI:** Sifat -fiilden sonra gelen isim düŕerse bu sıfat-fiil **adlaŕmıŕ sıfat-fiil** olarak adlandırılır.

Örnek:

→ Minareyi alan kılıfını hazırlar.

→ Festivalde tanıdıklarla sohbet ettik.

★ **UYARI:** Sifat- fiil ekleriyle kip ekleri karıştırılmamalıdır.

Örnek:

- Alınacak malzemeleri telefonuna not etti.
- Buradan kırtasiye malzemeleri alınacak.
- Unutulmuş şarkılar içinde bir dizeyim ben.
- Unutulmuş şarkılar söylenmeye söylenmeye.

Zarf-fiil (Bağ-fiil):

- FİİL+ -asıya, -esiye
- / -ip, -ıp, -up, -üp
- / -ınca, -ince
- / -meden, -madan
- / -dikça, -dikçe
- / -diğında, -diğinde, -duğunda, -düğünde
- / -maksızın, -meksizin
- / -arak, -erek
- / -ken
- / -alı, -eli
- / ...-e ...-e, ...-a ...-a / ...-r ...-mez/ -casına, -cesine/ -di mi

Örnek:

- Konuştukça onu daha iyi anlıyorum.
- Eşyaları toplayıp evi terk etti.
- Koşa koşa okula gitti.
- Ne diye onunla konuştun ki?
- Seninle görüşünce içim rahatladı.
- Arkadaşıyla konuşarak sorunu çözdü.
- Görür görmez onu tanıdım.
- Salatayı yaparken yemeği yaktı.

★ **NOT:** -ken eki fiile eklenmemişse zarf-fiil eki değildir. Çünkü bir ekin fiilimsi eki olabilmesi için temel kural fiile eklenmiş olmasıdır.

Örnek:

→ Ben içerideyken o masayı toplamış.

★ GENEL UYARI:

FIİLİMSİ GRUBU:

→ Sözcük öbeği hangi eylemsiyle bitmişse o eylemsinin kelime grubunu (söz öbeğini) oluşturur.

Örnek:

→ Konuları bitirip soru çözeceğiz.

→ Doğalgazı bağlayan firma iflas etti.

→ Bir an evvel bu işi bitirmek istiyorum.